

фінансування циркулярних бізнес-моделей, стандартизація, відсутність глобального консенсусу, тощо, а це в свою чергу зумовлює подальші дослідження.

Література

1. Зварич І. Я. Глобальна циркулярна економіка як засіб побудови нового екологічно стійкого суспільства. *Світ фінансів*. 2016. Вип. 4. С.148 -155.
2. Зварич І. Я. Циркулярна економіка: концепти та варіації. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: монографія / за ред. А. І. Крисоватого, О. М. Сохацької. – Тернопіль: Осадца Ю. В., 2018. С. 111 – 136.
3. Стоянова-Коваль С. Виклики аграрних підприємств в умовах застосування моделі циркулярної економіки. The III International Scientific and Practical Conference «Society and science. Problems and prospects», January 25 – 28, 2022, London, England. С.141-144
4. Формування економічного механізму залучення інвестицій у проекти комплексного освітлення техногенних містороджень Потравний І.М. URL: <http://ords.rea.ru/wp-content/uploads/2020/10/Chavez.pdf>

УДК 005.31:519.8

Каштан С.С., к.т.н, доцент

Національний університет водного господарства та природокористування

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ

Основне завдання фахівців з економіки та підприємництва – це керування економічними системами, розробка та впровадження стратегічних і тактичних планів. Керування економічними системами, в першу чергу, передбачає

використання знань про саму систему, здобуття нової інформації та її використання для пошуку ефективних способів досягнення результатів. Створення всебічно розвинутої високопродуктивної виробничої програми вимагає відповідного рівня розвитку матеріально-технічної бази підприємств. Актуальність і необхідність модернізації та/або оптимізації виробничої програми обумовлена впливом ряду внутрішніх і зовнішніх чинників. Найбільш потужним чинником є процеси глобалізації світового ринку та автоматизації виробничих процесів. В умовах розвитку науково-технічного прогресу значення конкуренції як основного механізму регулювання господарського процесу постійно посилюється. На ринку залишаються лише ті підприємства, які спроможні модернізувати свою діяльність та використовувати найновітніші інноваційні технології. Матеріально-технічна база підприємств є основною частиною продуктивних сил і має важливе значення у розвитку виробничої програми.

Світові тенденції щодо глобалізації та автоматизації виробничих процесів, використання інформаційних технологій у промисловому виробництві обумовлюють необхідність впровадження останніх досягнень науково-технічного прогресу промисловими підприємствами та підприємцями. Модернізація підприємства полягає у впровадженні на виробництві досягнень науки і техніки та спрямована на оновлення матеріально-технічної бази підприємств усіх галузей економічної діяльності з метою виготовлення конкурентоспроможної високотехнологічної продукції як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках [1].

У сучасній науці виник новий напрям, пов'язаний з аналізом великих і надвеликих наборів даних – Big Data та з'явилися технології Data Mining, які можуть бути використані при аналізі інформації щодо виробничої діяльності підприємства, його матеріально-технічної бази [2]. Це дозволяє вирішувати більш широке коло завдань, допомагає приймати більш раціональні та науково

обґрунтовані рішення на основі даних, отриманих в минулому. У свою чергу, прийняття найкращих та ефективних рішень дозволяє збільшити виробничу ефективність, скоротити витрати і знизити ризики щодо виготовлення якісної високотехнологічної продукції. Тому, важливим для нашого суспільства є вдосконалення керування економічними системами на базі комп'ютерних технологій з використанням економіко-математичного моделювання, інтелектуального аналізу даних та інтенсивного впровадження систем підтримки прийняття рішень.

Отже, модернізація виробництва на інноваційній основі стає обов'язковою умовою підтримання високого рівня конкурентоспроможності інноваційної продукції. Вона передбачає використання у виробництві як новітніх машин та обладнання, так і сучасних цифрових та інформаційних технологій для підвищення якості кінцевого продукту. Термін «модернізація» використовується в економічній літературі як оптимізація, зміна технічних параметрів приладів, машин та обладнання. Роль модернізації виробничої програми завжди несе в собі структурну перебудову, перерозподіл матеріально-технічної бази, створення сучасних технологій виробництва та конкурентоспроможну продукцію з інноваційним наповненням. Таким чином, модернізація розглядається як цілісний, глобальний процес, що відбувається в будь яких сферах економічної діяльності та характеризується структурно-функціональною диференціацією і створенням відповідних сучасних форм інтеграції [3, с. 133].

Модернізацію виробництва можна провести інтенсивним та екстенсивним шляхом. До інтенсивних методів модернізації відносять поліпшення технологічного процесу за допомогою впровадження нових методів роботи, зміни структури підприємства, впровадження нових технологій. До екстенсивного шляху модернізації відносять збільшення кількості цехів, верстатів в цеху, чисельність працівників, при збереженні

попереднього способу виробництва продукції, без впровадження інновацій в процес. При цьому, параметри модернізації можуть бути розраховані за допомогою оптимізаційних задач.

Діяльність підприємства, яка скеровується на модернізацію та/або оптимізацію повинна задовольняти вирішенню поточних виробничих проблем та зберігати орієнтацію на інноваційний розвиток. Для прискорення модернізації виробництва підприємств суттєву роль відіграють заходи, спрямовані на концентрацію фінансових ресурсів для реалізації їх інноваційних та інвестиційних проектів і програм. Вони мають бути скеровані на технічне і технологічне переоснащення виробничих підрозділів підприємств, які є основними у виготовленні продукції з інноваційним наповненням [1].

Для забезпечення конкурентоспроможності просте поліпшення виробничої програми є недостатнім, а єдина можливість вистояти і випередити конкурентів – це забезпечення інноваційного розвитку в цілому, невід'ємною складовою якого є модернізація виробництва на інноваційних засадах.

Література

1. *Петрович Й.М., Луцак Н.С.* Сутнісна характеристика поняття модернізації підприємства в системі економічних категорій. Вісник Національного університету «Львівська політехніка», 2015. № 748. С. 199-206.
2. *Каптан С.С.* Сучасні методи обробки великих даних в великомасштабних системах. Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції "Глобальні та регіональні проблеми інформатизації в суспільстві і природокористуванні" (15-16 травня 2019р., м.Київ). Київ: РВВ НУБіП України, 2019. С. 122-124. URL: <http://econference.nubip.edu.ua/index.php/grpi/grpi19/paper/view/1725/236>
3. *Валінкевич Н.В.* Управління потенціалом та розвитком підприємств на основі модернізації. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту, 2015. № 1(45). С. 128-134.